

Diplomová práce: **Porozumění vertikální sociální mobilitě u žáků ZŠ a SŠ**

Autorka: **Bc. Aneta Benešová**

Posudek vedoucí práce

Diplomantka v úvodu stanovuje logicky a dostatečně diferencovaně cíle své práce. Obsahové zaměření práce uvádí do souvislosti se základními strategickými dokumenty a aktuálními problémy vzdělávání v ČR.

Teoretická část nabízí základní přehled problematiky sociální stratifikace, sociální mobility s přihlédnutím k specifikům výuky společenských věd i k úkolům vzdělávání obecně. Vzhledem k zaměření práce teoretická část postihuje také vývoj cílů a metodologie zkoumání sociální mobility. Diplomantka pracuje s relevantními zdroji, kromě přehledové literatury využívá i dostatek monografických prací. Teoretická část orientuje čtenáře také v teorii pedagogického konstruktivismu, v rámci kterého je diagnostika žákovských porozumění východiskem práce učitele. Diplomantka předkládá přehled výzkumných zjištění k dětských porozuměním ze zahraničních zdrojů, protože v našem prostředí byly k této problematice dosud realizovány pouze dílčí sondy.

V empirické části je přehledně, metodologicky správně popsán výzkumný design a charakteristika výzkumného vzorku. Následně diplomantka analyzuje dílčí otázky hloubkového rozhovoru a to ve vztahu k výzkumným otázkám celé práce. U jednotlivých otázek specifikuje na základě orientace v problematice těžiště výzkumného zájmu a předjímá možnosti doplňujících otázek k hlubšímu proniknutí do respondentových porozumění.

Výsledky výzkumné sondy jsou prezentovány přehledně, komentář k dílčím výsledkům postihuje důležité aspekty odpovědí, zachycuje souvislosti mezi jednotlivými odpověďmi navzájem a zároveň porovnává obě sledované skupiny. V kapitole závěrečná diskuse diplomantka shrnuje vlastní výsledky a srovnává je s výsledky dosud provedených zkoumání. Vybírá shodné a kontrastní výpovědi a hledá v nich podněty pro školní výuku, zejména pro úroveň nižšího sekundárního vzdělávání. Otázce další práce se zjištěnými představami se věnuje poslední kapitola, ve které se autorka zamýšlí nad možnostmi implementace témat, která vyhodnotila jako zásadní, do výchovy k občanství.

Práce nabízí řadu podnětů pro práci učitele, hodnotím ji proto jako velmi přínosnou. Diplomantka zde prokázala odbornou způsobilost, přes absenci průpravy k výzkumné práci v průběhu studia metodologii výzkumu zvládla velmi dobře a v závěru své práce byla schopna svůj postup zrale reflektovat. V závěrečných doporučeních pro výuku je patrná schopnost samostatného didaktického uvažování. Celkově hodnotím úroveň práce jako nadstandardní.

Na základě výše uvedeného hodnocení práci doporučuji k obhajobě.

Otázky a podněty k obhajobě:

1. V závěrečném doporučení uvádíte: „Je ovšem otázkou, zda je vůbec možné žákům podat ucelený obraz společnosti a s tím souvisejících nerovností, které se mezi různými skupinami lidí vyskytují.“ Dovolila bych si polemizovat s názorem, že má učitel podávat žákům ucelený obraz společnosti a ptám se, jaké úkoly z tématu sociálních nerovností pro učitele vyplývají, pokud jim obraz společnosti nechce podávat sám?
V čem vidíte potenciál nabízených literárních a filmových tipů pro výuku?
2. Zhodnoťte možné přínosy a negativa meritokratického přístupu k sociální stratifikaci přímo u studentů?

V Praze dne 1. 9. 2017

ing. Michaela Dvořáková, PhD.